

การศึกษาสภาพการเลี้ยงและการตลาดแพะเนื้อในจังหวัดสระบุรี

รักษรรณ พงษ์แก้ว^{1/} พรรษมน จิรัชชัยวัฒน์กุล^{2/}

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคม สภาพการเลี้ยงการจัดการฟาร์มและการตลาด สภาพปัญหาและอุปสรรค และวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรคของเกษตรกรผู้เลี้ยงแพะเนื้อจังหวัดสระบุรี จำนวน 262 ราย โดยเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป และอธิบายผลการศึกษาโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา

ผลการศึกษา พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 50.76 สถานภาพสมรส ร้อยละ 58.78 จบการศึกษาระดับประถมศึกษา ร้อยละ 62.21 ส่วนใหญ่เลี้ยงแพะเป็นอาชีพเสริม ร้อยละ 77.86 มีประสบการณ์ เลี้ยง 6.46 ปี เคยรับการอบรมศึกษาดูงาน ร้อยละ 62.60 มีวัตถุประสงค์การเลี้ยงแบบผสมผสาน ร้อยละ 40.84 พันธุ์แพะที่เลี้ยงสายพันธุ์ลูกผสมเบอร์ ร้อยละ 43.51 มีพ่อพันธุ์แพะ เฉลี่ย 1.83 ตัว พ่อพันธุ์สายพันธุ์เบอร์ ร้อยละ 64.12 มีแม่พันธุ์แพะ เฉลี่ย 15.53 ตัว แม่พันธุ์ สายพันธุ์ลูกผสมเบอร์ ร้อยละ 48.09 ใช้วิธีผสมพันธุ์โดยใช้พ่อพันธุ์ ร้อยละ 100 มีลักษณะการเลี้ยงแบบขังคอกและไล่เลี้ยง ร้อยละ 58.40 โรงเรือนยกพื้นสูง ร้อยละ 60.69 มีรั้วล้อมโรงเรือนและลานปล่อย ร้อยละ 93.13 อาหารแพะให้กินอาหารหยาบแห้งเดียว ร้อยละ 51.53 มีพื้นที่ปลูกหญ้า เฉลี่ยรายละ 0.57 ไร่ โดยปลูกหญ้าธรรมชาติมากที่สุด ร้อยละ 69.47 รองลงมาหญ้าเนเปียร์ ร้อยละ 16.41 มีการให้ก้อนแร่ธาตุเสริม ร้อยละ 93.51 มีการถ่ายพยาธิเป็นประจำ ร้อยละ 95.42 ไม่มีการ เจาะเลือดตรวจโรคแท้งติดต่อ ร้อยละ 71.76 มีการฉีดวัคซีนป้องกันโรคปากและเท้าเปื่อย ร้อยละ 79.39 โรคที่พบมากที่สุดคือโรคพยาธิ ร้อยละ 44.27 รองลงมาโรคท้องอืด ร้อยละ 27.48 มีวัตถุประสงค์เลี้ยงเพื่อจำหน่ายอย่างเดียว ร้อยละ 93.13 มีลักษณะการจำหน่ายโดยจำหน่ายเอง ร้อยละ 83.59 โดยพ่อค้าในจังหวัด และต่างจังหวัดมาซื้อ ร้อยละ 78.24 จำหน่ายโดยวิธีชั่งน้ำหนักและเหมาเป็นตัว ร้อยละ 68.32 ราคาจำหน่ายแพะต่อกิโลกรัม เฉลี่ย 127.31 บาท ไม่มีการแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ ร้อยละ 100 ไม่มีการจำหน่าย มูลแพะ ร้อยละ 60.31 รองลงมาจำหน่ายมูลแพะ ร้อยละ 39.69 จำหน่ายมูลแพะถูกละ เฉลี่ย 21.42 บาท สำหรับปัญหาอุปสรรค พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ค่าเฉลี่ย 2.54 โดยมีปัญหามากที่สุด คือ ด้านเงินทุน ค่าเฉลี่ย 3.36 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือด้านการตลาด ค่าเฉลี่ย 2.99 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง ประเด็นปัญหาสำคัญ ได้แก่ ราคาแพะตกต่ำไม่คงที่ พ่อค้ากดราคา ขาดแหล่งเงินทุนในการปรับปรุงฟาร์มแพะ มีปัญหาเรื่องโรคและพยาธิในฟาร์ม การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและโอกาส พบว่า มีโอกาสในการผลิตแพะขุนคุณภาพและราคาดี เนื่องจากเกษตรกรมีความรู้และประสบการณ์ สายพันธุ์แพะเนื้อที่เลี้ยงตรงกับความต้องการของตลาด มีการรวมกลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงแพะ ตลาดแพะทั้งภายในประเทศและประเทศในเขตอาเซียนมีความต้องการแพะเนื้อมากขึ้น จึงเป็นช่องทางในการส่งออกแพะเนื้อ ภาครัฐให้การสนับสนุนในด้านการเลี้ยงและการตลาดมาอย่างต่อเนื่อง ข้อเสนอแนะ คือ สำนักงานปศุสัตว์จังหวัด จัดอบรมให้ความรู้ ด้านโรงเรือนและการจัดการ ฟาร์มแพะ อาหาร การดูแลสุขภาพและการป้องกันโรค ร่วมกับศูนย์วิจัยและพัฒนาอาหารสัตว์ อบรมให้ความรู้และส่งเสริมการปลูกพืชอาหารสัตว์คุณภาพ ร่วมกันศูนย์วิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์ปศุสัตว์ ส่งเสริมการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากแพะ และช่องทางการตลาด และประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จัดทำแผนยุทธศาสตร์ส่งเสริมการเลี้ยงแพะคุณภาพเพื่อการส่งออก สร้างความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืนต่อไป

คำสำคัญ: แพะเนื้อ สภาพการเลี้ยง โอกาส จังหวัดสระบุรี

^{1/}สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดสระบุรี ตำบลปากเพรียว อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี 18000

^{2/}สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ตำบลไผ่ลิง อำเภอกูเต๋ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13000